

Mysteriet om Misthusum

Opgaven

Eleverne skal i grupper løse ”Mysteriet om Misthusum”. I den sydlige del af det danske Vadehav – i Ballummarsken, ligger 8 værfter (kunstige forhøjninger) og et sommerdige. Stedet, hvor disse ligger, kaldes Misthusum. I dag ser man kun få græsklædte forhøjninger og sommerdiget. Noget er der sket i Misthusum.

I denne opgave forholder eleverne sig til korte historiske udsagn, der sammen med naturgeografiske fakta, hjælper gruppen med at opstille teorier for, hvad der kan være sket ved Misthusum.

Eleverne ved ikke på forhånd, at Misthusum fra ca. 1250 og frem til starten af 1600-tallet var en større samling gårde, der var bygget på værfter. Herfra afgræssede man Ballummarsken og for at beskytte jorden mod det daglige højvande, byggede man allerede i 1400-tallet et sommerdige.

Vandet har altså altid været en trussel. Stormfloden 1634 udslættede samtlige gårde, men de fleste blev genopbygget. Herefter begyndte der dog langsomt at ske en fraflytning fra stedet til mere sikre steder, inde på gestranden. I 1641 blev Hjemstedgård bygget på gestranden ved Hjemsted nær Skærbæk. Endnu 1781 boede 13 familier i Misthusum. 1814 forlod den sidste familie stedet.

På et af værfterne ligger i dag Markmandshuset, der blev opført 1814. I Markmandshuset boede markmændene, der holdt øje med dyrene, mens de græssede ude på marsken om sommeren.

Forberedelse

- Eleverne inddeles i grupper
- Print ”Mysteriet om Misthusum” til lærerens oplæsning
- Print Udsagnskort, et sæt til hver gruppe
- Klip et sæt af udsagnskort, bland dem godt og kom dem i kuverter

- Print billedarkene, et sæt til hver gruppe, og kom dem i kuverter
- Print sæt af kort

Opgaven kan løses på skolen, men det vil være oplagt at besøge stedet og se landskabet med egne øjne. Det er vigtigt, at eleverne ikke på forhånd kender til historien.

Sådan gør du

Opgavens karakter betyder, at eleverne faktisk helst skal være "uforberejede" – dvs. ikke vide noget om stedet og historien på forhånd. Jo mere de ved om landskabet og stormfloder, jo lettere vil de kunne løse mysteriet.

Eleverne skal forberedes på opgavens karakter: Altså, at de får nogle oplysninger, som de skal bruge på at udvikle deres teori – og at to teorier i princippet kan være lige gode, hvis man kan argumentere for dem.

På denne måde får eleverne forståelse af historikernes og arkæologernes arbejdsmetoder, og prøver at anvende kildekritik.

- Historien "Mysteriet om Misthusum" læses højt for hele klassen. Det er vigtigt, at eleverne forstår, at der gemmer sig værdifulde oplysninger i teksten
- Derefter uddeles udsagnskortene, billedarkene og kort til grupperne
- Fortæl eleverne, at de nu skal løse mysteriet. For at gøre det, skal de bruge udsagnskortene, som de skal sortere og gruppere. De skal lægge de kort sammen, som de mener, har noget til fælles
- De skal se på billeder og kort, og se hvilke oplysninger de kan supplere med. Eleverne skal forsøge at hjælpe arkæologerne med at udvikle en teori om, hvad Misthusum var for et sted, og de skal opstille en sandsynlig teori om, hvad der kan være sket derude
- Udsagnskortene og billedarkene hjælper gruppen med at opstille teorier, men de kan også blive forvirrede af oplysningerne. Dette er netop meningen
- Diagrammerne fra DMI er tænkt som en del af den baggrundsviden, eleverne kan bruge. Måske skal eleverne have lidt hjælp til, hvordan man læser diagrammerne, men det er meningen, at de selv skal knække koden, og derved gennemskue, at vandet kan stige 5 meter og koble det sammen med koteoplysningerne fra teksten og udsagnskortene
- Ved hjælp af samtale og en stor informationsmængde, øver eleverne sig i at anvende en masse "tilfældig" viden, til at opstille forklaringer og teorier
- Man kan lade grupperne præsentere deres teori på skrift, så det sikres, at alle "løse" ender er gennemdiskuterede
- Man kan også diskutere teorierne på klassen, så forskellige oplysninger måske trækkes frem og drøftes i fællesskab

Mål

Historie

Efter 6. klasse

Kildearbejde: Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at gøre rede for fortolkninger af fortiden

- Kildeanalyse

Efter 9. klasse

Kildearbejde: Eleven kan vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger

- Sprog og skriftsprog

Mysteriet om Misthusum

Download fil

Kort til mysteriet om Misthusum

Download fil

Billedark til mysteriet om Misthusum

Download fil

Udsagnskort til mysteriet om Misthusum

Download fil

Udsagnsbilledkort til mysteriet om Misthusum

Download fil

Baggrundsviden

Kan suppleres med følgende opgaver

Mysteriet om Sønderside

Langli en ø i Vadehavet - et storylineforløb

Fliser - blev sejlet hertil over Vadehavet

Praktisk information

Målgruppe

4. - 9. klasse

Aktivitet

Indenfor

Periode

Hele året

Varighed

2-4 timer

Emneområde

Vadehavets kulturhistorie
Vadehavet i 1600-tallet

Fag

Historie

Besøgssteder

Højer Mølle

Kulturhistorie Tønder

Naturvejledning Tønder Kommune